

ЄДИНИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКЗАМЕН З УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Пояснення до демоваріанту контрольних вимірювальних матеріалів для проведення в 2017 році єдиного державного екзамену з ЛІТЕРАТУРИ

При ознайомленні з демонстраційним варіантом контрольних вимірювальних матеріалів для проведення в 2017 р єдиного державного екзамену з ЛІТЕРАТУРИ слід мати на увазі, що завдання, включені в даний варіант, не відображають всіх елементів змісту, які будуть перевірятися за допомогою КВМ ЄДЕ в 2017 р. Повний перелік елементів змісту, що контролюються, наведено в кодифікаторі елементів змісту і вимог до рівня підготовки випускників загальноосвітніх закладів для проведення в 2017 р. єдиного державного екзамену з ЛІТЕРАТУРИ.

Призначення демонстраційного варіанта полягає в тому, щоб надати можливість будь-якому учаснику ЄДЕ та широкій громадськості дати уявлення про структуру екзаменаційної роботи, кількості завдань, їх форму, рівень складності. Система оцінювання завдань з розгорнутою відповіддю, що міститься в поданому варіанті, дозволить усвідомити вимоги до повноти і правильності розгорнутої відповіді. Ці відомості допоможуть випускникам виробити стратегію підготовки до ЄДЕ.

Принципових відмінностей демонстраційного варіанта контрольних вимірювальних матеріалів для проведення ЄДЕ в 2017 році від КВМ 2016 року немає. В КВМ 2017 року запроваджено наскрізну нумерацію завдань.

Демонстраційний варіант Інструкція щодо виконання роботи

Екзаменаційна робота з української літератури складається з 2 частин. На її виконання відводиться 235 хвилин. Частини 1 і 2 містять аналіз художнього тексту: уривок епічного, ліро-епічного чи драматичного твору, а також ліричний твір. Уважно прочитайте кожен з запропонованих текстів і послідовно виконайте ряд завдань, спрямованих на виявлення особливостей змісту і форми творів, а також їх зв'язок з творами інших авторів.

Аналіз тексту епічного (чи драматичного) твору має наступну структуру: 7 завдань з короткою відповіддю (1-7), які вимагають написання слова чи словосполучення); 2 завдання з розгорнутою відповіддю (8,9), які вимагають написання відповіді обсягом 5-10 речень.

Аналіз ліричного твору містить 5 завдань з короткою відповіддю (10-14) і 2 завдання з розгорнутою відповіддю (15,16) обсягом 5-10 речень.

Виконуючи завдання 8, 9,15,16, намагайтеся сформулювати пряму відповідь на поставлене питання, уникаючи великих вступів та характеристик.

Для економії часу при виконанні завдань з короткою відповіддю пропускайте ті з них, які викликають у вас труднощі: до них ви зможете повернутися після виконання всієї роботи, якщо залишиться час.

Приставаючи до виконання завдань частини 2, виберіть один із запропонованих проблемних питань і дайте на нього письмову розгорнуту аргументовану відповідь в жанрі твору (обсяг не менше 200 слів).

За кожную правильну відповідь в залежності від рівня складності завдання можна отримати один і більше балів. Бали, отримані вами за виконання завдання, підсумовуються. Намагайтеся виконати як можна більше завдань і набрати найбільшу кількість балів.

Бажаємо успіху!

Частина 1

Прочитайте наведений нижче фрагмент тексту і виконайте завдання В1-В7; С1-С2.

Надворі весна вповні. Куди не глянь — скрізь розвернулося, розпустилося, зацвіло пишним цвітом. Ясне сонце, тепле й приязне, ще не вспіло наложити палючих слідів на землю: як на Великдень дівчина, красується вона в своїм розкішнім убранні. Поле — що безкрає море — скільки зглянеш — розіслало зелений килим, аж сміється в очах. Над ним синім шатром розіп'ялось небо — ні плямочки, ні хмарочки, чисте, прозоре — погляд так і тоне. З неба, як розтоплене золото, ллється на землю блискучий світ сонця; на ланах грає сонячна хвиля; під хвилею спіє хліборобська доля... Легенький вітрець подихає з теплого краю, перебігає з нивки на нивку, живить, освіжає кожну билинку. І ведуть вони між собою тиху-таємну розмову: чутно тільки шелест жита, травиці. А згори лине жайворонкова пісня: доноситься голос, як срібний дзвіночок, — тремтить, переливається, застигає в повітрі. Перериває його перепелячий крик, зірвавшись угору; заглушає докучне сюрчання трав'яних коників, що як не розірвуться, — і все те зливається до купи в якийсь чудний гомін, вривається в душу, розбуркує в ній добрість, щирість, любов до всього. Гарно тобі, любо, весело! На серці стихають негоди; на думку не лізуть клопоти: добра надія обгортає тебе добрими думками, бажаннями. Хочеться самому жити й любити; бажаєш кожному щастя. Недаром в таку годину — аби неділя або яке свято — хлібороби виходять на поле хліба обдивлятися!

Отакої саме пори, в неділю, після раннього обіднього часу, — тим шляхом, що, звившись гадюкою, пославсь од великого села Пісок до славного колись Ромодану, — йшов молодий чоловік. «Не багатого роду!» — казала проста свита, накинута наопашки, — «та чепурної вдачі», — одмовляла чиста, біла, на грудях вишивана сорочка, виглядаючи з-під свити. Червоний з китицями пояс теліпався до холін, а висока сива шапка з решетилівських смушків, перехилившись набакир, натякала про парубоцьку вдачу.

Йшов справді парубок. На перший погляд йому, може, літ до двадцятка добиралося. Чорний шовковий пух тільки що висипався на верхній губі, де колись малося бути вусам; на мов стесаній борідці де-где поп'ялось тонке, як павутиння, волоссячко. Ніс невеличкий, тонкий, трохи загострений; темні карі очі — теж гострі; лице довгообразе — козаче; ні високого, ні низького зросту, — тільки плечі широкі, та груди високі. Оце й уся врода. Таких парубків часто й густо можна зустріти по наших хуторах та селах. Одно тільки в цього неабияке — дуже палкий погляд, бистрий, як блискавка. Ним світилася якась незвичайна сміливість і духовна міць, разом з якоюсь хижою тугою.

Парубок плівся повагом, позакладавши руки назад себе; позирав навкруги своїми блискучими очима; іноді зупинявся й довго розглядав зелене нив'я. То знову йшов; то знов становився де-небудь на згірку — і знов оглядав поле. Ось перейшов і драний місточок посеред лук, на низині, у балці. Під ним ще не висохли весняні калюжі — аж зацвіли, позеленіли: кумкають в них жаби рано й вечір. От опинивсь на невеличкім горбку по той бік місточка; став, обернувся лицем до його; глянув на рудку, перевів погляд на крайнє жито. «Отже тут кращі хліба, ніж під селом, — подумав сам собі, — тут, мабуть, сильніший дощ пройшов.» Знов повернувся, — і рушив далі.

Відповіддю до завдань В1-В7 є слово чи сполучення слів. Впишіть відповіді спочатку в текст роботи, а потім перенесіть їх у бланк відповідей №1 справа від номера відповідного завдання, починаючи з першої клітинки, без пробілів і будь-яких додаткових символів. Кожну букву пишіть в окремій клітинці згідно з наведеними у бланку зразками.

1 Визначте жанр твору Панаса Мирного «Хіба ревуть воли, як ясла повні?».

Відповідь: _____.

2 На початку твору автор широко описує стан природи. Як називається таке зображення?

Відповідь: _____.

3 У тексті говориться: «Ішов справді парубок. На перший погляд йому, може, літ до двадцятка добиралося. Чорний шовковий пух тільки що висипався на верхній губі, де колись малося бути вусам; на мов стесаній борідці де-где поп'ялось тонке, як павутиння, волоссячко. Ніс невеличкий, тонкий, трохи загострений; темні карі очі — теж гострі; лице довгобразе — козаче; ні високого, ні низького зросту, — тільки плечі широкі, та груди високі. Оце й уся врода. Таких парубків часто й густо можна зустріти по наших хуторах та селах. Одно тільки в цього неабияке — дуже палкий погляд, бистрий, як блискавка. Ним світилася якась незвичайна сміливість і духовна міць, разом з якоюсь хижою тугою».

Як називається цей засіб характеристики персонажів?

Відповідь: _____.

4 Установіть відповідність між частинами та дією у творі.

До кожної позиції першої колонки доберіть відповідну позицію з другої колонки.

Дія твору	Частина твору
А) Починається розділом «Нема землі» і розповідає про боротьбу добра і зла в Чіпці, про те, як він поступово скочується на злочинну стежку	1) I частина 2) II частина 3) III частина 4) IV частина
Б) Історія народження Чіпки, його дитячі, підліткові та юнацькі роки, перше кохання, а також розповідь про життя Грицька Супруненка	
В) Історія села Піски, дитячі та юнацькі роки Максима Гудзя	

Відповідь запишіть цифрами в таблиці і перенесіть до бланку відповідей №1.

Відповідь: _____.

А	Б	В

Відповідь запишіть цифрами в таблицю і перенесіть у бланк відповідей №1.

5 Хто був співавтором роману Панаса Мирного «Хіба ревуть воли, як ясла повні?». Запишіть тільки прізвище.

Відповідь: _____.

6 Яка інша назва роману «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»

Відповідь: _____.

7 Визначте троп: «Ясне сонце, тепле й приязне, ще не вспіло наложити палючих слідів на землю: **як на Великдень дівчина**, красується вона в своїм розкішнім убранні».

Відповідь: _____.

Для виконання завдань С1 і С2 використовуйте бланк відповідей №2. Запишіть спочатку номер завдання, а потім дайте відповідь на питання обсягом 5-10 речень. Відповіді записуйте чітко і розбірливо.

8 Поясніть значення алегоричної назви твору Панаса Мирного «Хіба ревуть воли, як ясла повні?».

9 Назвіть основні проблеми, зображені у романі Панаса Мирного «Хіба ревуть воли, як ясла повні?». У яких творах українських письменників порушуються такі проблеми? Наведіть 2-3 приклади.

Прочитайте наведену нижче поезію і виконайте завдання В8-В12; С3-С4.

Ви знаєте, як липа шелестить
У місячні весняні ночі?
Кохана спить, кохана спить,
Піди збуди, цілуй їй очі.
Кохана спить...
Ви чули ж бо: так липа шелестить.

Ви знаєте, як сплять старі гаї?
Вони все бачать крізь тумани.
Ось місяць, зорі, солов'ї...
«Я твій» — десь чують дідугани.
А солов'ї!...
Та ви вже знаєте, як сплять гаї!

Відповіддю до завдань В8-В12 є слово чи сполучення слів. Впишіть відповіді спочатку в текст роботи, а потім перенесіть їх у бланк відповідей №1 справа від номера відповідного завдання, починаючи з першої клітинки, без пробілів і будь-яких додаткових символів. Кожну букву пишуть в окремі клітинці згідно з наведеними у бланку зразками.

10 До якого жанру лірики належить поезія П. Тичини «Ви знаєте, як липа шелестить?»

Відповідь: _____.

11 Яку назву мала перша збірка поезій Павла Тичини?

Відповідь: _____.

12 Визначте віршовий розмір поезії П. Тичини «Ви знаєте, як липа шелестить?»

Відповідь: _____.

13 З наведеного нижче переліку виберіть три назви художніх засобів та прийомів, що використані автором у рядках

*Ви знаєте, як липа шелестить
У місячні весняні ночі?
Кохана спить, кохана спить,
Піди збуди, цілуй їй очі.*

- 1) паралелізм
- 2) епітети
- 3) оксиморон
- 4) тавтологія
- 5) риторичне запитання

Відповідь:

--	--	--

Впишіть відповідні номери в таблицю і перенесіть у бланк відповідей №1.

14 Укажіть спосіб римування поезії.

*Ви знаєте, як липа шелестить
У місячні весняні ночі?
Кохана спить, кохана спить,
Піди збуди, цілуй їй очі.*

Відповідь: _____.

Для виконання завдань С3 і С4 використовуйте бланк відповідей №2. Запишіть спочатку номер завдання, а потім

дайте відповідь на питання обсягом 5-10 речень. Відповіді записуйте чітко і розбірливо.

15 Як поезія Павла Тичини «Ви знаєте, як липа шелестить?» перекликається з усною народною творчістю?

16 У творчості яких українських поетів присутня інтимна лірика і як поезія Павла Тичини «Ви знаєте, як липа шелестить?» перекликається з творами цих поетів? (наведіть 2-3 приклади).

Частина 3

Для виконання завдання частини 3 використовуйте бланк відповідей №2. Виберіть тільки ОДНЕ з наведених нижче завдань (С5.1, С5.2, С5.3). У бланку відповідей запишіть номер вибраного вами завдання. Дайте повну розгорнуту відповідь на проблемне питання (обсяг не менше 200 слів), використовуючи необхідні теоретично-літературні знання, опираючись на літературні твори, позицію автора і по можливості розкриваючи власне бачення проблеми. Відповідь записуйте чітко й розбірливо.

17.1 Розкриття суперечностей людського буття в байках Леоніда Глібова.

17.2 Як письменник обґрунтовує думку про необхідність поважати, цінувати і берегти історичне минуле свого народу («Зачарована Десна» О. Довженка)?

17.3 Рідна мова в творчості поетів Придністров'я (Н. Делимарська, Г. Васютинська, В. Поята та ін.).